

Kansainvälisen merenkulkujärjestön (IMO) meriliikenteen helpottamista käsittelevän komitean (FAL) 47. istunnon päätöslauselmalla FAL-yleissopimukseen tehtyjen muutosten hyväksyminen

Asian tausta

Kansainvälisessä merenkulkujärjestössä (International Maritime Organization, IMO) on tehty vuonna 1965 kansainvälisen meriliikenteen helpottamista koskeva yleissopimus (Convention on Facilitation of International Maritime Traffic, FAL-yleissopimus). Suomi liittyi sopimukseen 2 päivänä kesäkuuta 1967 (SopS 27/1967). Yleissopimusta on muutettu joitakin kertoja IMO:n meriliikenteen helpottamista käsittelevän komitean (FAL-komitean) päätöksillä.

Sopimusmuutosten valmistelu

FAL-komitea hyväksyi lopullisesti 47. istunnossaan huhtikuussa 2023 päätöslauselman, jolla muutetaan FAL-yleissopimuksen liitteen osaa seitsemän. Sopimuksen muutoksia on valmisteltu FAL-komitean kokouksissa sekä kokousten välillä vuosien 2022 – 2023 aikana ja sidosryhmiä on kuultu valmistelun aikana. Lisäksi FAL-komitean 47. kokouksen kansallisessa koordinaatiossa esitys on käyty yksityiskohtaisesti läpi ja asiassa on kuultu laajasti merenkulun ja elinkeinon sidosryhmiä.

Jäsenvaltiot muodostavat EU:n yhteisen koordinoitun kannan ennen kokousta esityksistä, jotka kuuluvat EU:n yksinomaiseen toimivaltaan tai joiden osalta jäsenvaltiot katsovat, että asiassa on EU:n yhteinen intressi. Lisäksi Euroopan unionin neuvosto antaa ennen kutakin merenkulun helpottamiskomitean kokousta päätöksen, jonka nojalla jäsenvaltiot valtuutetaan ilmaisemaan suostumuksensa tulla muutosten sitomiksi unionin etujen mukaisesti siltä osin kuin nuo muutokset kuuluvat unionin yksinomaiseen toimivaltaan.

Sopimusmuutokset ja niiden suhde Suomen lainsäädäntöön

Päätöslauselmalla FAL.15(47) muutetaan kansallisia meriliikenteen helpottamiskomiteoita koskevaa suositusta siten, että siihen lisätään suositus siitä, että kansallisten meriliikenteen helpottamiskomiteoiden tulee ottaa huomioon toiminnassaan merenkulun laittomat toimet. Tässä viitataan FAL-sopimukseen lisättyyn, 1.1.2024 voimaantulleeseen suositukseen 1.9.

FAL-yleissopimuksen kannalta keskeinen EU-lainsäädäntö on niin sanottu ilmoitusmuodollisuusdirektiivi (jäsenvaltioiden satamiin saapuvia ja/tai satamista lähteviä aluksia koskevista ilmoitusmuodollisuuksista ja direktiivin 2002/6/EY kumoamisesta 20 päivänä lokakuuta 2010 annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2010/65/EU2). Ilmoitusmuodollisuusdirektiivin tarkoituksena on yksinkertaistaa ja yhdenmukaistaa

meriliikenteeseen sovellettavia hallinnollisia menettelyjä tekemällä sähköisestä tiedonsiirrosta vakiomenettely ja järjeistämällä ilmoitusmuodollisuudet.

Vuonna 2019 EU:ssa hyväksyttiin eurooppalaisen merenkulkualan yhdenmukaisen palveluympäristön perustamisesta ja direktiivin 2010/65/EU kumoamisesta 20 päivänä kesäkuuta 2019 annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2019/12393, jäljempänä 'EMSWe-asetus'. Asetus on tullut voimaan, mutta sitä sovelletaan vasta 15.8.2025. EMSWe:n peruseriaatteet ovat yhden ilmoittamisen periaate, harmonisoitu tietojoukko, harmonisoitu ilmoitusten vastaanottorajapinta, käyttöliittymäsovelluksille yhteiset toimintamäärittelyt sekä yhteiset viitetietokannat ja keskitetty käyttäjähallinta.

Hyväksyttävä päätöslauselma ei kuitenkaan koske alusten ilmoitusmuodollisuuksia vaan kansallisten helpottamiskomiteoiden toimintaa. Euroopan unionin neuvosto antaa yleensä ennen FAL-komitean kokouksia päätöksen, jonka nojalla jäsenvaltiot valtuutetaan ilmaisemaan suostumuksensa tulla kunkin päätöksen 1 artiklassa tarkoitettujen muutosten sitomiksi unionin etujen mukaisesti siltä osin kuin nuo muutokset kuuluvat unionin yksinomaiseen toimivaltaan. Ennen FAL 47-kokousta Euroopan unionin neuvosto ei antanut neuvoston päätöstä, koska kansalliset helpottamiskomiteat ja niiden perustaminen kuuluvat jaettuun toimivaltaan.

Esityksen vaikutukset

Muutoksilla ei arvioida olevan merkittäviä taloudellisia tai hallinnollisia vaikutuksia tai vaikutuksia viranomaisten toimintaan. Suomessa ei ole nähty tarpeelliseksi perustaa erillistä kansallista helpottamiskomiteaa, sillä jo nyt sidosryhmien kanssa yhteistyössä otetaan huomioon merenkulun laittomien toimien, kuten salakuljetuksen ja huumekaupan, ehkäisy. Nyt ehdotetuilla muutoksilla ei ole vaikutusta viranomaisten toimintaan, koska suositus on jo huomioitu viranomaistyössä.

Lausuntopalaute

FAL-komitean kokousten kansallisissa koordinaatioissa on kuultu laajasti merenkulun ja elinkeinon sidosryhmiä. Muutoksista on lisäksi pyydetty lausunnot merenkulun sidosryhmäverkostolta huhtikuussa 2024. Esityksestä annettiin x lausuntoa.

Sopimusmuutosten voimaantulo

Muutokset tulevat kansainvälisesti voimaan noudattaen niin sanottua hiljaista hyväksymismenettelyä siten, että ne katsotaan FAL-yleissopimuksen VII (2)(b) artiklan mukaisesti hyväksytyiksi 1 päivänä lokakuuta 2024, jollei niitä siihen mennessä ole vastustanut vähintään 1/3 sopimuspuolista. Mikäli muutokset katsotaan hyväksytyiksi, ne tulevat voimaan 1 päivänä tammikuuta 2025.

Muutokset ovat luonteeltaan teknisiä, eivätkä ne kuulu Suomessa lainsäädännön alaan. Tästä syystä ne eivät vaadi eduskunnan hyväksyntää. Muutokset on tarkoitus saattaa voimaan valtioneuvoston asetuksella sen jälkeen, kun ne on kansallisesti hyväksyty ja ennen kuin ne tulevat kansainvälisesti voimaan. Muutosten

voimaansaattamisasetuksen on tarkoitus tulla voimaan samanaikaisesti kuin muutokset tulevat kansainvälisesti voimaan.

Alustavan arvion mukaan muutoksia ei ole tarpeen julkaista Suomen säädöskokoelman sopimussarjassa muutosten teknisyyden sekä vähäisen yleisen merkityksen vuoksi. Sen sijaan Suomen säädöskokoelmasta annetun lain (188/2000) 9 §:n mukaisesti Liikenne- ja viestintävirasto antaisi niistä tietoja suomeksi ja ruotsiksi. Tämän lisäksi asetus sekä muutosten englanninkieliset tekstit julkaistaisiin Liikenne- ja viestintäviraston internetsivuilla osoitteessa www.traficom.fi.

Ahvenanmaa

Esitetyt sopimusmuutokset koskevat kauppamerenkulkua. Näin ollen Ahvenanmaan itsehallintolain (1144/1991) 27 §:n 13 kohdan mukaan sopimusmuutosten määräykset kuuluvat valtakunnan lainsäädäntövaltaan. Koska muutokset eivät sisällä Ahvenanmaan maakunnan toimivaltaan kuuluvia määräyksiä, muutosten voimaansaattamissäädökselle ei ole tarpeen pyytää Ahvenanmaan maakuntapäivien hyväksyntää itsehallintolain 59 §:n 1 momentin mukaisesti.

Toimivalta

Muutosten hyväksyminen kuuluu perustuslain 93.1 §:n nojalla tasavallan presidentille. Tasavallan presidentti päättää hyväksymisestä valtioneuvoston ratkaisuehdotuksesta.

Esitys

Edellä olevan perusteella esitetään, että tasavallan presidentti hyväksyisi kansainvälisen meriliikenteen helpottamista koskevan vuoden 1965 yleissopimuksen liitteeseen tehdyt muutokset.

Esittelijä

Katja Viertävä, liikenne- ja viestintäministeriö